

NÄKÖKULMIA MUISTITIETOTUTKIMUKSEEN

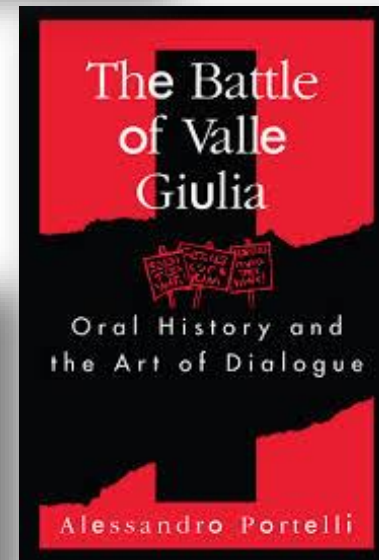
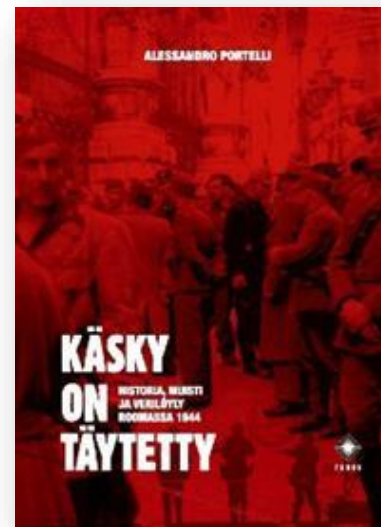

KEMUn starttipäivä
14.10.2016

Anne Heimo,
Suomen Akatemia, Helsingin yliopisto
anne.heimo@helsinki.fi / anheimo@utu.fi

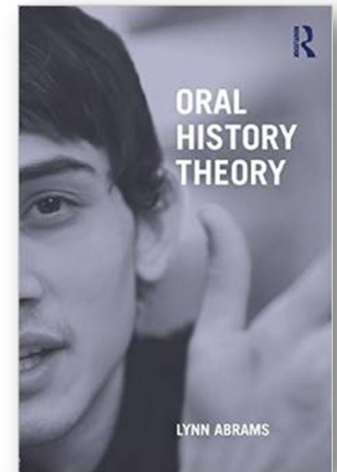
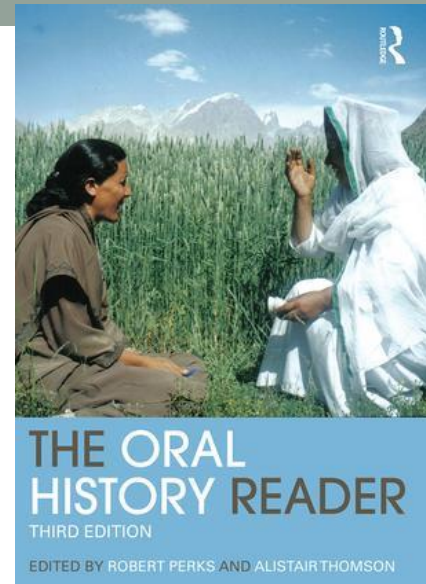
Muistitiedon erityisyys

- “The first thing that makes oral history different, therefore, is that it tells us less about *events* than their *meaning*... Oral sources tell us not just what people did, but what they wanted to do, what they believed they did. Oral sources may not add much to what we know, for instance, of the material cost of a strike to the workers involved; but they tell us a good deal about its psychological costs.” (Portelli 1991 [1979])

Oral history (research)

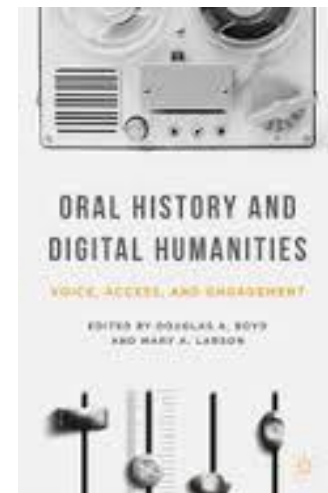
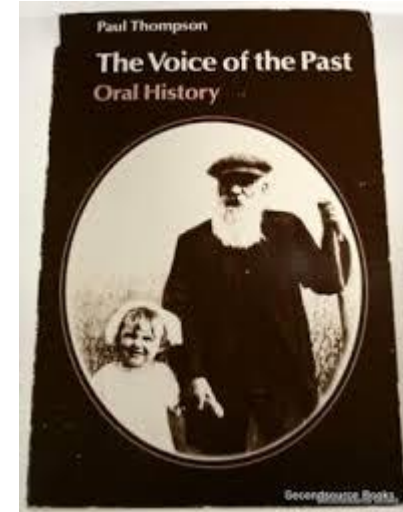
- Oral History Society, UK: “Oral history is the recording of people's memories, experiences and opinions.”
 - Metodi (haastatteleminen)
 - Tutkimusaineisto (haastattelu, kerrottu versio tapahtuneesta)
 - Tutkimuskohde (yksilön omakohtaiset kokemukset)
 - Genre (suullinen historia, kerrotut muistot)
- Syntyy Yhdysvalloissa: Alan Nevinsin ”suurmiesten” haastatteluprojektii Columbian yliopistossa 1948, mutta alku jo 1930-luvulla (New Deal Federal Writer’s Project)
- Kehittyy tutkimussuuntaukseksi samanaikaisesti eripuolilla 1960-luvulla (Yhdysvallat, Englanti, Italia, Saksa...)
- Marginaaliin jätettyjen tutkiminen: Historiaa alhaalta (history from below); Äänen antaminen (giving voice)
 - Kansalaisyhteiskunta; naisasialiike; työväentutkimus, Etelä-Afrikan totuuskomissiot, sukupuolivähemmistöt...
- Yhteistyö ei-akateemiset tutkijoiden ja yhteisöprojektien kanssa

Oral history – neljä paradigman muutosta

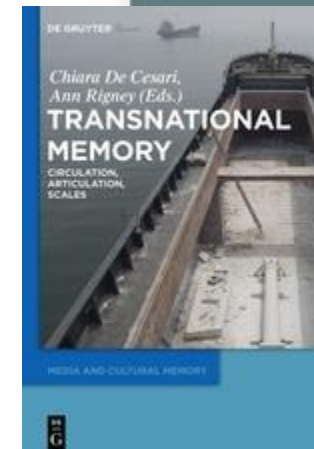
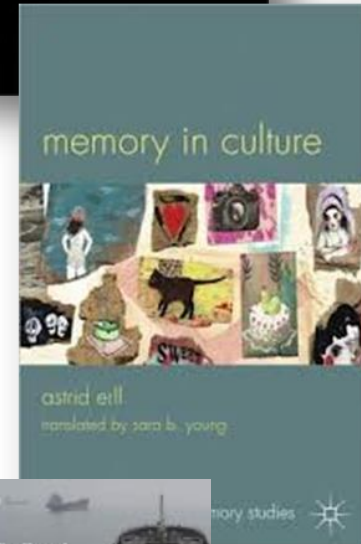
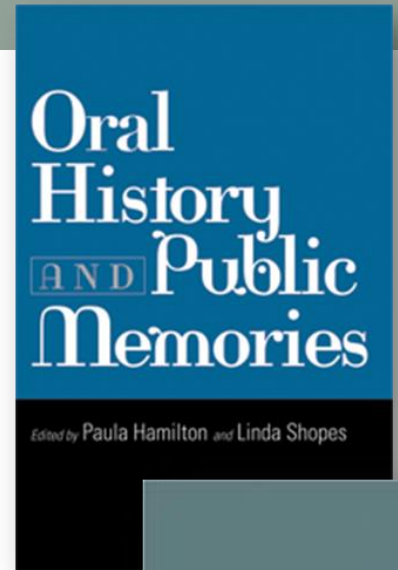
Alistair Thomson (2007):

1. 1940-luku: lähdeaineisto, jolla voitiin löytää tietoa aiheista, joista ei ollut muuta tietoa tarjolla
2. 1970-luku: muistitietoaineistot muita lähteitä ”autenttisempia” (välitön kokemus); Muistitiedon puolustus (Thompson 1978)
3. 1980: subjektiivisuus kääntyy resurssiksi, tutkijan roolin huomioiminen → dialogisuus (haastateltava ja haastattelija tuottavat tiedon yhdessä; oma genrensä) (Portelli!)
4. 1990-luvulta eteenpäin: Digitaalinen vallankumous
 - OH-aineistojen tallennus, arkistointi, välittäminen, julkaisu, analysointi
 - Online OH-aineistojen väärinkäyttö
 - Ei ole juurikaan huomioinut digitalisaation aiheuttamaa muutosta historiantuottamisen tapoihin

Cultural Memory Studies

- Muistin käänne 1990-luvulla
 - holokaustin, post-kommunismien ja muiden traumojen ja niiden representaatioiden tutkimus 1980-luvulta lähtien
 - Taustalla Maurice Halbwachs (ja Emil Durkheimin) käsitykset ryhmien, yhteisöjen (jopa kansakuntien) muistista 1930-luvulta
 - 1980-luvulla Pierre Nora (lieux de mémoire) sekä Jan ja Aleida Assman (kommunikatiivinen ja kulttuurinen muisti)
 - Brittiläinen Cultural Studies ja saksalainen Kulttuurinen muistitutkimus
- Tutkimuskohteena muistirepresentaatioiden synty, muotoutuminen, välittäminen ja vastaanotto
- Lähteinä fyysiset ja symboliset muistomerkit, paikat ja rituaalit, kirjallisuus ja muu taide, media
- Viime vuosina ryhdytty tarkastelemaan muistia prosessina sekä toimijoita että käytäntöjä → vaikuttanut käsitteistöön

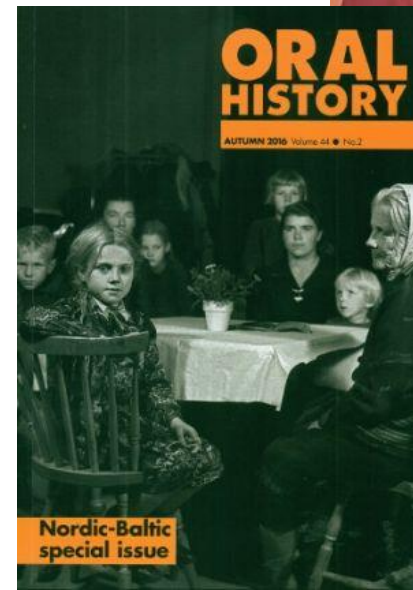
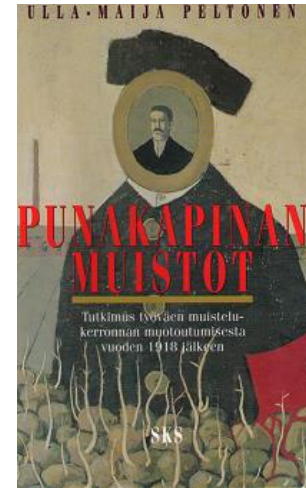

Suomalainen *muistitietotutkimus*

- Tieteen termipankki (Ulla Savolainen, Kirsti Salmi-Niklander, Eija Stark & Kirsi Lauren 4.8.2016)
- **Muistitieto:** omaehtoinen omakohtaisiin tai yhteisöllisiin kokemuksiin perustuva historiallinen tieto
- Muistitieto on kerrontahetkessä tuotettua menneisyyttä koskevaa tietoa ja tulkintoja. Muistitieto kertoo siitä, mitä ihmiset uskovat, käsittävät ja tulkitsevat menneisyydessä tapahtuneen. Samalla he perustelevat omia ja muiden toimintaa ja ratkaisuja kerrontahetken näkökulmasta.
- **Muistitietotutkimus:** omaehtoiseen joko omakohtaisiin tai yhteisöllisiin kokemuksiin perustuvaan historialliseen tietoon kohdistuva tutkimus

Suomalainen muistitietotutkimus

- Vakiintuu 1990-luvulla
 - Ulla-Maija Peltosen väitöskirja 1996, Taina Ukkosen 2000
 - FOHN perustetaan 2004
 - Kiinteää yhteistyötä virolaisten, latvialaisten ja ruotsalaisten OH-tutkijoiden kanssa
 - Usein yhdistelmä kansainvälistä muistitietotutkimusta, muistitutkimusta ja life stories/life writing tutkimusta
 - Oral history –metodologiaa sovelletaan kirjoitettuihin muistitieto- ja omaelämäkerrallisiin aineistoihin
 - Vahva teoria ja metodologia painotteisuus
 - Akateemista tutkimusta

FOHN: www.finlit.fi/fohn

Fragile Memories: Doing Oral History with Vulnerable Narrators

Fragile Memories: Doing Oral History with Vulnerable Narrators

Welcome to the FOHN symposium!

The sixth international Finnish Oral History Network's symposium takes place in Helsinki 24-25 November 2016. This year's title is "Fragile Memories: Doing Oral History with Vulnerable Narrators". Invited speakers include **Sean Field** (University of Cape Town), **Malin Thor Tureby** (University of Linköping), **Anna-Kaisa Kuusisto-Arponen** (University of Tampere) and **Ulla Savolainen** (University of Helsinki).

[Programme](#) [About](#) [Contact & Register](#)

Search

Search ...

Lisää aiheesta:

- *Elore* 1/2006: Theme number: The Oral History Network in the Nordic and Baltic Network. Eds. Outi Fingerroos, Anne Heimo, Elina Makkonen, Jyrki Pöysä and Taina Ukkonen. <http://www.elore.fi/arkisto/1_06/elore1_06.html>
- Fingerroos, Outi & Riina Haanpää: Fundamental issues in Finnish oral history studies, *Oral History*, 40: 2, 2012.
- Fingerroos, Outi, Riina Haanpää, Anne Heimo ja Ulla-Maija Peltonen (toim.) 2006: *Muistitietotutkimus. Metodologisia kysymyksiä*. 2006. Tietolipas 214. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Heimo, Anne 2016: Introduction: Nordic-Baltic oral history on the move, *Oral History* 44:2, 2016: Special issue: Nordic Baltic Oral History. Eds. Anne Heimo, Anna-Kaisa Kuusisto-Arponen & Ulla Savolainen. (Lehden tilaus: <<https://www.webscribe.co.uk/magazine/oralhistory/backissues>; Johdannon voi pyytää omaan käyttöön tekijältä>
- Heimo, Anne 2014: Omaehtoista historiantuottamista: Pohdintoja folkloristiikan suhteesta historiaan: yhteyksiä, katkoksia ja jatkumaita, *Elore* 2/2014. <<http://www.elore.fi/elore-2-2014/yhteyksia-ja-katkoksia-omaehtoista-historiantuottamista/>>
- Kurvinen, Heidi 2016: Kotimaiset tutkimusverkostot tekevät tiedepolitiikkaa. *Historiallinen Aikakauskirja* 3/2016. (KEMUn ja FOHNin esittely)
- Peltonen, Ulla-Maija & Kirsti Salmi-Niklander 2007: Introduction: Memory and narration: interdisciplinary discussions of oral history methodology, *Suomen antropologi: Journal of the Finnish Anthropological Society*, 32:4, 2016: Special Issue: Memory and Narration. Oral History research in the Northern European Context. Eds. Ulla-Maija Peltonen and Kirsti Salmi-Niklander. <<http://www.antropologinenseura.fi/journal/journal/volume-32-42007/>>